

I AJALUGU

1. Esimene selline riigilaev ("Bucintoro") ehitati küsitavas riigis teadaolevalt 1311. aastal. Teine alus valmis 1526, kolmas 1606 ja viimane, neljas, 1729. Viimane laev lammutati 1798 Napoleoni käsul. Laeva lammutamisel saadud kulla ära vedamiseks kasutati 400 muula. Laeva kasutati Kristuse ülestõusmispühal toimunud kindlal rituaalil, mille käigus küsitava riigi valitseja sõitis täielikus ametirõivastuses merele ja tseremoniaalse abielu õnnistamise järel mere ja küsitava riigi vahel viskas merre sõrmuse ning lausus järgmise vormeli: "Desponsamus te, mare, in signum veri perpetuique domini". Rituaal ise on alates 1965. aastast taaselustatud. Millises riigis?

2. Küsitav mees (pildil) sündis 7. veebruaril 1933 Tallinnas. 1957 lõpetas Tallinna Polütehnilise Instituudi insenerina. Edasise karjääri hulgast võib välja tuua Tallinna Elamutevalitsuse Restaureerimise Valitsuse inseneri koha ja erinevad Eesti NSV Ehitusministeeriumi allasutused. 1979 määrati mees Tallinna Linna RSN Täitevkomitee esimehe esimeseks asetäitjaks. 1983 – 1984 oli mees Eesti NSV ehitusminister ja 1984 – 1990 Tallinna RSN Täitevkomitee esimees. 1985 – 1990 kuulus Ülemnõukogusse. Iseseisvumise järel sukeldus mees ärimaailma: 1990 – 1992 Estkompexim ehitusdirektor, 1994 üks aktsiaseltsi Parmeroni asutaja ja üks omanikest 2023. aastani. 20. mail 2025 mees suri. Perekonnanime puhul võib mõelda loodusnähtusele, mis kõigile meeldida ei pruugi. Kes on pildil?
3. Küsitav dünastia valitses Hiinas 618 – 690 ja 705 – 907. Dünastia rajas keiser Gaozu (566 – 635). Suurima ulatuse saavutas impeerium 661. aasta paiku. Kes aga Hiina ajaloos kodus pole, võib mõelda ühe eesti köögis laialdaselt kasutusel oleva toiduaine peale. Nimena pole see võõras ka Eestis: 1. jaanuaril 2025 kandis seda 36 meest ja 58 naist. Saaremaal elab 8,74 selle nime kandjat 10 000 elaniku kohta. Mis nimi?
4. Saksamaa ainus I MS aegne seeriatoodetud tank kandis tähistust A7V. Neid toodeti täisrelvastuses vaid 20 tükki. Mis firma poolt? Eksisteeris sellisena 1890 – 1926, mil liideti konkurendiga. Päris ära pole algne nimi siiski kadunud, sellenimelisi masinaid ikka liigub.
5. Kus asub see Peeter-Pauli kirik, mille seinal on tahvel võibolla ühe vanima säilinud eestikeelse tekstiga: *SEL-AAS-TAL-ON-SEKIRK-WALMIS-SA-NUD-PET-RI-PAEWAL-AN1407* ?

II TARTU

6. Millisest kohast on jutt?

Kõrts, kuhu kunstnik sisenes, kandis uhket nime ... baar, olles nõnda justkui omaenese nime karikatuur. Joogid olid seal tõesti odavamad kui mujal, ent ruumid ise luitunud seintega, tubakavingused ja mornid. Kui Leo kesk saali enesele kohta vaatama asus, kõõritasid silmanurgast tema poole üsnagi kahtlaste nägudega tegelased. Tundus, et enamus neid olid kas töötud luuserid või päevavargad, end sandiks joonud töölised või mingeid hämaraid asju ajavad sulid, kes liig ereda päevavalguse eest siia hämarasse kõrtsi peitu olid pugenud. Sestap sobisid kunstnik Roosimöldri morn olek, habemetüükaisse kasvanud nägu ja kooljakarva jume ... baari kui rusikas silmaaku.

7. Tartu Ülikooli sünnipäeva tähistatakse Tartus alati mitmesuguste üritustega. Nende hulka kuulub ka avalik vanamuusika kontsert ülikooli aulas. Sel aastal toimus nimetatud kontsert 24. oktoobril. Kontserdil „Ajatu barokk“ esines 1996. aastal sündinud Henri Zibo. Kavas olid J. S. Bachi, D. Scarlatti, G. Frescobaldi ja A. Vivaldi teosed, mis algselt komponeeriti orelile, klavessiinile või viiulile. Kuid Zibo ei mänginud ei klavessiini, viiulit ega orelit. Ta kasutas hoopis teist instrumenti, mille mudel on Extreme Diva. Küsitav instrument pole vööras ka eesti rahvamuusikas. Millist instrumenti mängis Henri Zibo?

8. Omaaegsete linnapeade nimelisi objekte leidub Tartus mitmeid. Kõik teavad Preimani purret, Vörse purset ja Ansipi silda. Karu koobas valmis 1970. aastate algul tollase täitevkomitee esimehe (Arnold Karu (1922 – 2003), ametis 1964 – 1973) ajal. Linnapildist kadus objekt 1990. aastate keskel. Kõik siinviibijad on küsitava objekti asupaigast korduvalt mööda käinud ja samasuguseid objekte leidub Tartus praegugi, üks neist Karu koopast vähem kui 1 km kaugusel. Milleks kasutati Karu koobast ja kus see asus?

9. Kes on järgneva luuletuse autor?

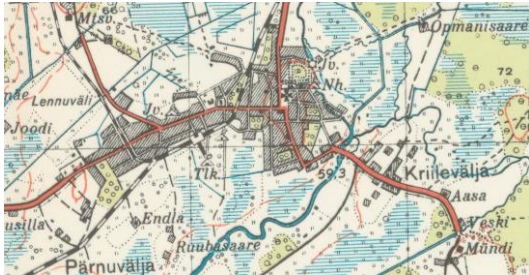
*eile kogunesid härrad professorid
minu sisse
arutasime minu sisekõrva labürindi ehitust
mulle pandi ka nimi
Baer
professorid on kuldse südamega
andsid kohe ka salanõuniku tiitli
ja turgutasid mind
lahtistava rabarberijuure ja
kosutava saalepimugulaga
anti luba maitsta igast preparaadist
ja mängida anatoomilises teatris*

10. Kes esineb?

III GEOGFAAFIA

11. 1902. aastal asutatud seltsi näiteringist kasvas välja teater, mis 1944. aastal sai kutseliseks, kuid 1948. aastal liideti see Võru Kandlega ja koliti peagi "Lõuna-Eesti Teatri" nime all Võrru. Valga laulu-mänguseltsi ja teatri nimi pandi lähedase jõe eestipärase nime järgi. Jõgi ise voolab täies pikkuses lõunanaabrite poolel ja on Riia poole sõitjatele vast tuttav läti nimega.

Mis nime kandis Valga teater?

12. Kaardilt (Eesti 1935-39 topograafiline kaart 1:50 000 maa- ja ruumiameti ajalooliste kaartide rakendusest) on eemaldatud linna nimi. Mis linn?

13. Üht populaarset jooki valmistatakse mitmetest erinevat sorti/tüüpi seemnetest. Levinumaid sorte/tüüpe on 4, sh Liberica ja Excelsa. Nimetage 2 kõige levinumat.

14. Praha kesklinnas Vltava kaldal jalutades võib kohata elukat teadusliku nimega *Myocastor*

coypus. Nad on julged, neid on palju ja nad võtavad puhkajatelt meelsasti toitu. Sööta ja patsutama minna neid siiski ei tasuks, kuna tegu on Lõuna-Ameerika päritolu võõrliigiga, kes rikub oma urgudega jõekaldaid, levitab haigusi ja võivad ka valusasti hammustada. Kes see on?

15. Heliküsimus. Operaator Kõps on sedapuhku marjametsas ja Metsatark hoiatab teda ühe tulikaliste sugukonda kuuluva mürgise taime eest. Mis taimest on jutt?

IV KULTUUR

16. *"Alguses olid soo, mättakirves - ja Jussi. Soo oli lage, keskpaigas peaaegu puudeta õõtsik, mille vesisest kamarast kerkis vaid mõni kidur männijäss, väike kõva korba ja lameda ladvaga vanaätt"*. Nii algab küsitava Soome kirjaniku teos, mis sarnaneb üsnagi A. H. Tammsaare *"Tõele ja õigusele"*. Kolmeosaline teos ilmus esmakordselt 1959 - 1962 (3 osa). Teos jälgib ühe soome perekonna elu 1880 – 1950. Eesti keeles on teos ilmunud 1965-1998. 1968 valmis teose ainel Soomes ka film. Sama autori teine teos, 1954 ilmunud *"Tundmatu sõdur"*, on samuti eesti keeles ilmunud ja Soomes korduvalt filmiks tehtud (uusim variant 2017. aastal). Kes on kirjanik, mis teos?
17. Selle kirjaniku (5. mai 1846 – 15. november 1916) (pildil) tuntuim ajalooline romaan ilmus 1896. Eesti keeles on teos ilmunud korduvalt lühendatud kujul (1900-1901, 1933, 1939, 1998, 2007), kuid täielik tõlge ilmus alles hiljuti H. Lindepuu tõlkes. Tema triloogia (*"Tule ja mõõgaga"*, *"Uputus"*, *"Pan Wolodyjowski"*) on Poola kirjanduse klassika. 1905 sai küsitav autor oma teoste eest Nobeli kirjanduspreemia. Kes on pildil olev kirjanik?

18. Pildil oleva maali (*"Vana kalaturg Tartus"*) autor sündis 12. märtsil 1907 Riias. Hariduse sai noormees Sindi algkoolis Pärnu Ühisgümnaasiumis. 1926 – 1932 õppis Pallases Ado Vabbe käe all. 1934 – 1937 pidas Tartus vabakunstnikuna kohvikut Ko-Ko-Ko. II MS järel oli mõnda aega Tartu I keskkooli joonistusõpetaja ja Kunstifondi Tartu büroo esimees. Hiljem illustreeris Eesti Rahva Muuseumi väljaandeid ja joonistas karikatuure. Suri 14. märtsil 1970 Tartus.
19. Kes on maali autor (pildil)?

20. Kes on see eesti luuletaja, tõlkija ja kriitik, sünd 1970? Ta on Eesti PEN-klubi president. Üks tema lasteraamatuid kannab näiteks nime *"Halb tüdruk on jumala hea olla"*. Tema viimane luulekogu kannab nime *"Mu tiivad on mu juured"*, viimane novellikogu *"Hundi talsutamine"*.

V VARIA

21. Äsja möödunud kohalikel valimistel kujunes Tartus isikumandaadi järgi järgmine esiviisik: 1) Urmas Klaas – 5485 häält, 2) Tõnis Lukas - 4362 häält, 3) Elo Kiivet – 1731 häält, 4) Kris Kärner – 1597 häält, 5) Liina Kersna – 1009 häält. Kes on aga 6. kohal 993 häälega? Ta on ühtlasi noorim volikogusse valitud liige.
22. “Katoliku kiriku katekismuse kompendium” nimetab seitse põhipattu: uhkus, ihnsus, kadedus, ..., ..., aplus, laiskus. Millised on kaks puuduvat põhipattu, millega eksib pea igaüks meist? Üks neist on teatud juhtumitel kriminaliseeritud ja teise puhul võib tihti leida näiteid seltskonnakroonikast, viimati nt Saara Nüganeniga seoses.
23. Kling, Veo, Sora, Halilou, Runway, Pika, Synthesia... – mis need on?
24. Mis aasta?
- a. Budistliku kalendri aasta 2500
 - b. Tuneesia vabanes Prantsusmaa koloniaalvõimu alt
 - c. Molotov „astus tagasi” NSVL välisministri kohalt
 - d. Sündis näitleja Mel Gibson
 - e. Jaapanist sai ÜRO liige
 - f. Real Madrid võitis oma esimese Euroopa meistrite liiga karika
25. See Hamburgi linnaosa asub Elbe jõe paremal kaldal. Suurus 2,6 km², 22000 elanikku. Sõjalistel põhjustel ei lubatud sinna algselt elanikke aga alates 17 saj viidi sinna tegevusi, mis oma haisu või müra tõttu häirisid inimesi, seejärel kolisid sinna köievalmistajad, kelle järgi on saanud oma nime linnaosa kuulsaim tänav (pildil), kus kohast jalutavad uudishimust läbi ka need turistid, kel võib olla sinna otseselt asja ei ole. Linnaosa on tuntud laia valiku meelelahutuse võimaluste poolest, seal resideerus The Beatles enne kuulsaks saamist, esinedes kohalikus Star-Club’is. Eestis räägitakse viimasel ajal antud linnaosast rohkem spordi kontekstis. Mis linnaosa?

VI JÄLLE KULTUUR

26. Ta sündis 1953 Kaplinnas. Isa Harry ... oli Tartust pärit eestlane, kes põgenes Lõuna-Aafrikasse pärast teist maailmasõda. Ta oli rahvusvaheliselt tunnustatud dokumentaalfotograaf, kes oma töö kohta sünniriigis on öelnud: *"Ma näitan ühiskonnale peeglit. Ma ütlen oma kaasmaalastele: "Siin on teie ohjeldamatus, sellisena paistate te mulle"."*
Andeka mehe elukaar katkes 2015. aastal. Tallinnas Telliskivis asub talle pühendatud keskus, kus tegeldakse nii tema pärandi tutvustamisega, kui dokumentaalfotograafia väärtustamisega üldisemalt
27. Pildil olev näitleja tähistab täna oma 78-t sünnipäeva. Tema esimesed suured rollid olid filmides American Graffiti (1973), Jaws (1975). Film The Goodbye Girl tõi talle 1978 parima näitleja Oscari, olles siis noorim selle auhinna võitnud näitleja. Tema vanemad olid vene-poola päritolu ning tema vana-vanatädi Hesya Helfman oli ainuke tsaar Aleksander II atendaadi korraldajatest, kes pääses hukkamisest. Aktiivne on ta tänaseni, 2025 valmis tema osalusel film Into the Deep ja teine on pooleli. Kes on see näitleja?

28. Frank Sinatra pidas seda 1969 aastal George Harrisoni poolt kirjutatud laulu maailma kõige paremaks armastuslauluks. Muusaks oli Harrisonile tema abikaasa, tuntud briti modell (pildil kõik osapooled). Hiljem paraku neil kõik omavahel ei sujunud ja naisest sai Eric Claptoni abikaasa. Küsime naise nime ja seda, millise kuulsa laulu Clapton talle pühendas?
29. Jaapani mitmesugused traditsioonilised tehnikad on väga hinnatud, näiteks *bonsai* (taimekasvatus), *origami* (voldimine), *ikebana* (lilleseade) jpt. Millisesse valdkonda või millise materjaliga tegeleb *sashimono*?
30. Antud helisalvestisel 80 aastana The Rolling Stones hitti Paint it Black esitanud muusik (pildil) sündis 1941 aastal Newcastle's. 1962 lõi ta ansambli Alan Price Combo, mis üsna pea sai ühe teise nime, mille all nad tegutsesid aktiivselt kuni 1969 aastani. Nende suurim hitt (1964) tõusis nii UK kui USA tabelites esikohale, olles USA-s esimene inglise mitte-Beatles laul, mis nii kõrgele jõudis. Selle edul USAs võis olla seos ka loo taustaga. Küsime kuulnud loo laulja nime (2 punkti), 1 punkti saab ka ansambli või eelpool mainitud hiti pealkirja eest.

VII TEADUS, TEHNIKA

31. Kaks korda on Nobeli preemia saanud 5 inimest – Marie Curie (füüsikas ja keemias), John Bardeen (mõlemad füüsikas), Frederick Sanger (mõlemad keemias), Karl Barry Sharpless (mõlemad keemias) ja Linus Carl Pauling (pildil). Esimese Nobeli preemia sai Pauling keemias 1954 aga järgmise 1962 aastal hoopis teises, täppisteadustega mitte seotud valdkonnas. Mis preemia ja mille eest ta sai?
32. Milline füüsikaidee väidab, et kogu kolmemõõtmeline universum võib olla tegelikult informatsiooni projektsioon kahemõõtmeliselt pinnalt? See idee pärineb 1990ndatest ning on tugevalt seotud Gerard't Hoofti, Leonard Susskindi ja Stephen Hawkingi töödega ning mustade aukude füüsikaga.
33. Mis on vanim metallinimi eesti keeles, keeleteadlaste andmetel pidi see olema olema juba uurali algkeeles, kuna esineb peaaegu kõikides uurali keele harudes siiamani, küll mõnikord muutunud tähendusega.
34. Mis nime kannab on vanim nõ programmeerimise nõ kõrgkeel? See loodi 1950. aastatel IBMis teaduslike ja tehniliste arvutuste tarvis. Keelt kasutatakse juba üle poole sajandi, eelkõige paljusid arvutusi nõudvatel aladel, näiteks ilma prognoosimisel, hüdrodünaamikas, keemia ja füüsika projektides. Ka maailma kiireimate superarvutite kiiruse testimiseks kasutatav kood on kirjutatud selles keeles.
35. Mis ühendab neid autosid (lisaks värvile)?

VIII JALGPALL JM

36. Rio Ngumoha'st sai Liverpooli läbi aegade noorim väravalööja Premier League'is, olles selle aasta 25.augustil 16 aastat ja 361 päeva vana. Premieri läbi aegade noorimate väravalööjate esikolmikusse ta siiski ei pääsenud. Kolmandat kohta hoiab seal Wayne Rooney, kes oli 2002 aastal väravat lüües 1 päev noorem. Teisel kohal olev James ... lõi Leedsi särgis Sunderlandile värava 2002 aastal neli päeva noorem kui Rooney ja esikoha James ... (pildil) aastal 2005 Evertoni särgis Crystal Palace'le 16 aasta ja 270 päeva vanuselt. Teise koha omaniku võimas karjäär (1x Meistrite liiga, 3 x Premier League tiitlid) jätkub hetkel Brightonis, esikoha omanikku kimbutasid kogu karjääri vigastused ja Everton jäigi tema silmapaistvamaks klubiks, kuni ta 2021 Tranmere Roversis karjääri lõpetas. Kes on esimest kahte kohta hoidvad James'id?
37. Mis aasta?
- Saadjärve juures asutati esimene maaspordiselts
 - 9. veebruaril algas ülevenemaaline üldrahvaloendus
 - 18. aprillil algab Kreeka – Türgi sõda
 - Leiutatakse esimene elektriline jalgratas
 - Bram Stockeri "Dracula" ilmub trükist
 - Sündisid Pedro Krusten ja Paavo Nurmi
 - Surid Johannes Brahms ja Jacob Burckhardt
38. Kes on rahvusvahelises mõistes läbi aegade kõige tituleeritum mängija, kes on osalenud Eesti jalgpalliliigas? Auhinnakapis on 1x Euroopa Meistrite liiga võit, 1 x UEFA karikas, 2 x UEFA superkarikas, Ballon d'Or valimistel 3. ja 8. koht.
39. Eesti jalgpalli tõusev täht tähistas oktoobris oma 17. sünnipäeva ja tegi debüüdi ka rahvuskoondise eest. Viimases 12 meistriliiga mängus on ta löönud Pärnu eest 12 väravat. Kes on pildil?

40. Lugu nimega „Kygo jo“ ansambli Flow Kingz on Youtube's kuulatud 14,4 miljonit korda. Faktiliselt ei saa kinnitada aga tõenäoliselt on vaatamiste arv alates 2022 väga palju kasvanud. Rohkem lugusid see 2016 loodud band sisse laulnud ei ole. Põhjuseks ilmselt see, et bändi kõik kolm liiget on oma põhitegevusalal piisavalt edukad, eriti üks neist, kelle nime ka teada tahame. Kardetavasti poleks ka maailma tipus räppimine nii kasulik olnud kui tema põhitöö, sest hinnanguliselt teenib ta praegu kaks korda rohkem kui Eminem muusikaga. Kes on see omal alal väga edukas räpisõber?